

„EDINOST“
Izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob **torških, četrških in sobotah**. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerje pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za jeden mesec . f. 1.—, izven Avstrije f. 1.50 za tri mesece . . . 3.— . . . 4.50 za pol leta . . . 6.— . . . 9.— za vse leto . . . 12.— . . . 18.—
Naročnino je plačevati naprej na naročbe brez priloge naročnine se uprava ne ozira.
Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 3 avt. izven Trsta po 6 avt.

EDINOST

Oglaš se računa po tarifu v petini; za naslove s debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglaš itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu ulice Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglaš sprejema upraviteljsko ulico Molino picolo št. 3. II. nadst. Naročnino in oglaš je plačevati loco Trst. Odprta reklama sije se prosto postojne.

Glavilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„P. edinosti je moč“.

Javni shod

polit. društva „Edinost“ dne 1. novembra 1896. pri sv. Ivanu.

(Dalje)

Zatem je tajnik društva „Edinost“, gospod Makso Cotič čital sporočilo g. dr. Gustava Gregorina o lastnem in izročnem delokrogu občin. Po dovršenem čitanju tega sporočila pa je prečital resolucije:

Javni shod III. okraja tržaške okolice dne 1. novembra 1896. smatra sedanje upravne razmere v tržaški okolici nesnesnimi in škodljivimi, toliko tržaški okolici, kolikor državnim interesom, in zato prosijo okoličani, zbrani na tem shodu, kakor avstrijski državljani, da blagovoli visoka c. kr. vlada odvzeti slavnemu mestnemu magistratu tržaškemu posle prenesenega ali izročnega delokroga gledé okolice in ustanoviti posebno c. kr. okrajno glavarstvo za isto.

Resolucija se je vsprejela soglasno in ob splošnem navdušenju.

Za besedo se je oglašil na to g. dr. Matej Pretner: Na shodu na Proseku se je vsprejela še druga resolucija. Dovolite mi, da tudi današnjemu shodu priporočim to drugo resolucijo. Vam vsem je znano postopanje mestne gospode, ki gre za tem, da bi izpodkopali pravice našemu jeziku. Vi vsi občutite sami, kako morate biti podložni tujim ljudem. Okolica ima krajev, ki so večji nego drugod manjša mesta, vendar pa niste nikjer sami gospodarji. Povsod vam govore le italijanski, povsod vam kličejo: Parle italiano! Takim načinom nam kažejo vedno, kako ne spoštujejo naše narodnosti! Po vseh šolah, tudi slovenskih, se izdajejo le laška spričevala, katerih ne razumejo ni otroci, ni stariši. In kako se-le na magistratu?! Tam bi slabo opravili, ako bi hoteli govoriti slovenski. Kakor rečeno: povsodi se izpodkopuje spoštovanje do našega jezika in naše narodnosti. Le na jednom kraju smo bili varni do najnovejših časov pred to laško propagando — v cerkvi. V novejšem času se pa hoče ista polotiti tudi cerkve. Povsodi vidimo napadov na one duhovnike, kateri hote vršiti svojo dolžnost s tem, da tudi slovenskemu ljudstvu nudijo tolažbe vere v njega materinem jeziku. Ti napadi ne prizanašajo niti škofu samemu. Slabi bi bili, ako se ne bi postavili po robu tej propagandi. Tako so tudi po okolici jeli v novejši čas nastavljeni take župnike, ki so njim na uslugo. Vedno bolj se krči število starih častitljivih župnikov, ki so služili le cerkvi in verskim koristim. Nedavno smo čuli na neki sodni razpravi, kako je izjavil neki okoličanski župnik, da ne zna slovenski. (Klici: In ne sme znati.) Postavimo se v bran zoper napade na to, kar je nam najsveteje, da vsaj v tem pogledu odbijemo sovražno valovje: v bran za vero naših očetov! — Ob burnih pojavih pristne nevolje med zborovalci na takih poskusih zlorabljenja cerkve za jednostransko-politiške namene je stavil govornik nastopno resolucijo:

Zborovalci, zbrani na javnem shodu političnega društva „Edinost“, protestujejo proti pogostemu napadanju katoliške cerkve in njenih duhovnov od strani mestnega zbora tržaškega in protestujejo posebno proti temu, da bi se zlorabila cerkev za poitalijančevanje v Trstu in okolici.

V razpravo o tej resoluciji je prvi posegnil g. prof. Mandić. — Znano mi je — je rekel — da magistrat dela na to, da bi zadobil patro-

nat nad vsemi cerkvami okoličanskimi. (Klici: To se ne sme zgoditi!) Gotov sem, ako vlada ugoditi želji magistratu, da je sedaj zadnji slovenski župnik tu pri sv. Ivanu! (Hrup in šumenje po dvorani.) Ako vlada ne ohrani svojega upliva in svoje moči, kjer jo še ima, dobi vsa okolica samih župnikov a la Jurica. (Hrupni pojavi nevolje.) Zato predlaga govornik k zgornji resoluciji še nastopni dodatek:

„Vlada se pozivlja, da ne izroči mestnemu magistratu patronata nad onimi cerkvami, kjer ga sedaj uživa ona sama.“

Temu predlogu je sledilo splošno odobravanje in na to se je soglasno vsprejel k gornji resoluciji še Mandićev dodatek.

Na to se je oglašil za besedo gosp. Mihael Kamuščič:

Slavni zbor!

Ravnokar sti se jednoglasno vsprejeli dve resoluciji. Jaz bi imel posebno važno resolucijo, katero priporočam današnjemu zboru.

Znano Vam je vsem, koliko potreb ima Slovenec, bivajoči v Trstu; a če je katera stvar važna in rečem: odločilne važnosti za naš napredek in obstanek, je gotovo šolsko vprašanje. Naši nasprotniki bi se morda že udali v čem, ali da bi nam dovolili slovenskih šol, tega ne store, teh nam nečejo dovoliti, ker dobro vedo, kaj pomeni narodna šola za sleherni narod.

Poglejte naše slovenske šole v okolici! Iste so nepopolne dvo- tri- in štirirazrednice, in to je vse. A še tu je prikrajšan pouk — po urinjeni laščini. Naši otroci, posebno v južni okolici, kar trumoma hité v bližnje laške zavode, ker se tako malo nauče v naših slabo organizovanih šolah.

Tako vidimo, da celó pri sv. Ivanu, kjer imamo zdaj 4-razrednico, otroci že iz tretjega razreda prestopajo v laške šole v ulici Kandler in drugam. Koliko se jih pa upiše naravnost že v prve razrede laške šole, kaže dejstvo, da je šola v ulici Kandler kar prepolna slovenskih otrok, tako, da se še celó laški učitelji tožijo na tem, ker ne morejo dosežati pravih uspehov s tem mešaním elementom.

A še druga rana je na našem šolskem polju in sicer ta: da naši bolj inteligentni otroci, katere bi stariši radi poslali v latinske ali realne šole, ne morejo doseči tega cilja, ker niso njih otroci pripravljeni za vstop v srednje šole.

V Trstu je le laški in nemški gimnazij ali realka. Naši otroci bi radi vstopili vsaj na nemško srednjo šolo, ker slovenske nimamo, toda magistrat jih pripravlja za laški gimnazij. Kaj da pomeni laški gimnazij za naše slovenske otroke, to lahko sprevidi vsakdo od Vas sam. Jasno je, da je tak otrok skoraj zgubljen za narod za vedno.

Mi Slovenci v Trstu in njega okolici, katerih so pred par dnevi sešeli do devetdeset tisoč, nimamo torej niti slovenskega gimnazija, niti ene male slovenske šole v mestu Trstu. In kolikor vaših otrok odhaja na nemške srednje šole, odstranjajo jih, ker ne poznajo zadostno nemščine. Kakor da bi ne bila že veliko breme ogromna šolnina g. ministra Gautscha v znesku 40 glđ. Ta davek zadevlje hudo naše slovenske delavce v mestu in naše slovenske kmete v okolici. — Tako se nas ovira v napredku. Ali vprašam vas, ali naj ostanemo nevedni za vedno, ali ostanemo res duševno podrejeni? Obžalujem, da vlada dopušča take razmere.

No, v novejši čas je menda tudi vlada sprevidela to krivico. Petreba jo je prisilila, da nam je te dni ponudila malo mrvico — eno slovensko pripravnico v Trstu. Tudi v instituciji pripravnic je krivica. kajti naši otroci bodo morali zgubljati po eno leto več nego drugi. Pa naj bi že bilo to za sedaj. Ali pripravnica se je namestila v Rojano, zbok česar ne more služiti vsem okoličanom. Pomislite le na naša slaba vremena po zimi, na kruto burjo in razne druge nevarnosti v zimskem času, potem na daljavo iz vzhodne okolice do Rojana in uverjen sem, da vsprejmeta nastopno resolucijo:

„Slavna vlada naj blagoizvoli premestiti neovustanovljeno pripravnico v sredino mesta ali pa ustanoviti še drugo pripravnico za vzhodni del mesta in njega okolice.“ (Zvršetek pride.)

Narodnost Istre.

(Zvršetek.)

Porecite mi, za Boga, kaj to ni po tem, da bi se morali zgražati v svojih grobeh vsi velikani Italije, počenši z Dantejem pa do junakov prepoda italijanskega?

Niti Vi, gospod Centelli, ne polagate posebne važnosti na nemško infiltracijo. To je točka, katere danes ne moram razmotrivati; mislim pa, da pride dan, ko se bodo Italijani istrski grenko kesali, da so dajali tevtonstvu prednost, namesto da se sporazumejo s Slovani, da so prav za prav s svojim slepim bojem proti stremljenju Slovanov odprli pot tevtonski infiltraciji.

In sedaj mi dovolite, da zaključim z nadejo: nadejam se namreč, da zveza hiše Savojske se slovansko hišo, zveza med italijanskim princem, ki je toli vzvišen po umu in srcu, in pa slovansko princeso, ki je takó lepa in takó dobra, katere zveza je zbližala duše dveh narodov in položila most med dva poluotoka, doprinese ne malo do ublaženja sovraštva med Italijani in Slovani Istre ter bode povod sporazumljenju med njimi. In baš to želimo mi Slovani, kajti mi se ne bojujemo niti zoper italijanski jezik, niti zoper italijansko kulturo, ki je nam toli draga, marveč za naša prava, za našo narodnost.

In baš Italijani so tisti, ki so nas priučili temu.

Blagoizvolite, spoštovani gosp. tovariši, vsprejeti zagotovilo najglobokejšega spoštovanja od hvaležnega

Antona Jakić-a

Dostavek uredništva. Ne treba povdarjati še posebno, da se ne strinjamo do zadnje pičice z nazori, ki jih je položil urednik „Pensiera“ v ta svoj članek. Zlasti se nikakor ne moremo toliko ogrevati za visoko ceno italijanske kulture in za italijanske — junake, ki so baje ustvarili zedinjeno Italijo.

Latini imajo res sijajno zgodovino; na latinski kulturi se je res ogrevala nekda vsa Evropa — in ne le mi južni Slovani —, ali po našem skromnem menenju nas to ne more siliti, da bi morali oboževati sedanjo Italijo in sedanje Italijane; saj nam sam urednik „Pensiera“ povdarja, da mi moramo računati s tem, kar je dandanes in ne s tem, kar je bilo pred stoletji. In celo ti italijanski junaki, ki so baje ustvarili sedanjo zedinjeno Italijo! Poglejmo le v zgodovino zadnjih desetletij, in na vsaki strani te zgodovine se

lahko uverimo, da je italijansko orožje hitalo le od poraza do poraza tako dolgo, da je dospelo do — zedinjene Italije! Mi menimo torej, da zedinjene Italije niso ustvarili italijanski „junaki“, ampak ustvarila jo je ona velika, na vseh koncih in krajih zmagonosna ideja, ki je v sedanjem stoletju proizvela pravo revolucijo v evropskem koncertu, ki je preobrazila lice Evrope — narodnostna ideja. Ta ideja je ustvarjala predpogoje za zedinjeno Italijo, ta ideja je dovajala hiši Savojski sotrudnikov za gradnjo zedinjene Italije, ta ideja je proizvela odnose v razmerju med evropskimi narodi in državami, kateri odnosi so bili most do zedinjenja Italijanov. To vse treba pomisliti, da ne bomo sodili „junaštva“ sodobnih Italijanov višje, nego so — vredni.

In ako mislimo na to dejstvo, da sedanja Italija mora zahvaliti le moč narodnega načela na tem, kar je, in ako pomislimo nadalje, kako Italijani gazijo v blato moč tega istega načela, se svojim postopanjem zoper Slované, oslanjajoče svoje težnje in svoja stremjenja na isto plemenito narodno načelo; kako oni v imenu svobode in latinske kulture uveljavljajo načelo nasilstva in zapirajo primorskim Slovanom pot do kulture, in ako pomislimo, da Italijani od onkraj meje porabljajo celó oni upliv, ki ga je zadobila Italija v evropskem koncertu po sedanjih zasnovi velike politike, v to, da podpirajo nasilstva svojih sokrtnikov v naših pokrajinah; in ako pomislimo slednjič, da je latinska kultura res velika, da pa ima svoj koren daleč tam v davno minolih stoletjih, dočim sedanji Latini degenerirajo rapidno — ako pomislimo na vse to, potem moramo izpovedati odkritosrečno, da si skoro ne moremo misliti — vsaj za sedanje in dogledne čase ne — resničnih, prirčnih simpatij med avstrijskimi Slovaní in latinskim svetom. Zato pa je — govorimo seveda zmerom po svojem menenju — prazna nada, ki jo goji „Pensiero“, nada, da bi zveza med hišama Savoja in Petrovič, blagodejno vplivala na postopanje primorskih Italijanov zoper Slované. Dogodki v mestnem svetu tržaškem od minolega četrtka nam kličejo v tem pogledu: Lasciate ogni speranza!

Toliko se nam je zdelo potrebno poudariti, da označimo svoje stališče glede na razmerje slovanstva do italijanstva, oziroma gledé na ono točko, ob kateri ne soglašamo s spoštovanim urednikom sodruga nam „Pensiero Slavo“. Sicer pa smo pravo naslodo čitali njegov članek, v katerem je toli mirno in duhovito, podkrepljeno in nepobitno, velikim navdušenjem za pošteno in pravično stvar, in idealno vneto za vzvišeno narodnostno načelo, dokazal italijanskemu publicistu: da v Istri treba slušati jezik ljudij in ne jezika kamena in da ta jezik pravi glasno in jasno, da Istra je slovanska zemlja in da je po božjih in človeških zakonih posvečena zahteva, da na slovanski zemlji mora uživati svoja prava — slovanski rod. Zato smo hvaležni, da je urednik „Pensiera“ toli spretno križal meč svojega duha z odličnim, toda glede na naše razmere vendar nevednim publicistom italijanskim.

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 5. novembra 1896.

Državni zbor. Proračunski odsek poslanske zbornice je vsprejel včeraj 22 zoper 3 glase predlogo za investicije. Finančni minister je zagovarjal investicijsko predlogo. Rekel je, da je prazna bajka vsa govornica, da se to posojilo 26 mil. porabi za nepotrebne namene. Za to posebno posojilo za potrebne investicije se je moral finančni minister mnogo boriti z drugimi ministerstvi. Nikdo ne misli na to, da bi z dolgovi pokrival stroške za vojsko. Ako vojni minister potrebuje mnogo denarja za oboroževanja in strateške železnice, potem treba izdati rento za pokritje teh stroškov.

Polom nemško-liberalne stranke. Do sedaj smo govorili vedno, da nemško-liberalna stranka ne more živet brez vladine zaslombe; danes pa moramo premeniti ta rek v tem zmislu, da jej tudi vlada ne mere več pomoči. Zgubivšo vso zaslombo po vseh pokrajinah zalotil jo je včeraj grozen Sedan tudi v osrednji pokrajini države — v Dolenji Avstriji in nje glavnem mestu Dunaju.

Včeraj so volila dolenje-avstrijska mesta v deželni zbor in vspeh volitve je popolen, sramoten, malodane neverjeten poraz nemško-liberalne stranke. Niti jednemu samemu kandidatu svojemu na Dunaju

niso mogli pripomoči do zmage. Izvzemši „notranje mesto“ so povsodi zmagali krščanski socialisti, a se v notranjem mestu — kjer je potrebna ožja volitev in kjer so dosedaj neomejeno gospodarili židovski liberalci — zmagajo konečno morda antisemiti. Med izvoljenimi na Dunaju so tudi dr. Lueger, princ Lichtenstein in župan Strohbach. Značilno je tudi, da so bile antisemitske večine nepričakovano velike. Nič ali malo bolje je šlo liberalcem v mestih po deželi. Izvoljenih je 9 antisemitov in le 3 liberalci. Veselo znamenje na tej volitvi je to, da so popolnoma propali tudi prusjaški Schönererjanci. Od treh kandidatov, ki so jih imeli do sedaj v svojih rokah, so rešili samo jednega.

V najboljem slučaju — ako namreč zmagajo pri ožjih volitvah in ako bodo žujimi glasovali tudi liberalni veleposestniki — bodo imeli liberalci 29 mandatov v novem deželnem zboru. In ker zbornica šteje 78 členov, bodo liberalci — prvi-krat — v manjšini!

V očigled tako jasno izraženi volji ljudstva, si skoro ne moremo misliti, da bi ta poraz liberalcev ostal brez utisa na mišljenje in bodoče nakane slavne vlade.

Res je sicer, da se v parlamentu glasovi ne tehtajo, ampak štejejo, kakor je tudi res, da imajo nemški liberalci nad 100 glasov v državni zbornici, vendar pa ne more biti brez pomena za Badenija dejstvo, da pod zastavo teh 100 generalov ni nikake armade več, ampak le še nekoliko raztresenih, malih in vsled zaporednih udarcev popolnoma demoralizovanih oddelkov. Kdo bi hotel poverjati svojo osodo taki vojski?

Dopolnilna volitev na Gorškem. Iz Gorice nam pišejo pod zaglavjem „Čuden kandidat“: Med drugimi kandidati za državnoborski mandat gorških mest in trgov, namesto umrlega nasprotnika Slovencev, kneza Hohenlohe-ja, se je potegoval tudi grof Henrik Attems iz Lechvalda pri Gradcu. Njega program je priobčil tukajšnji židovski „Corriere di Gorizia“ od dne 17. oktobra za mastno plačo v rubriki „Poslano“. V tem programu se grof proglašja za „nato e cresciuto a Gorizia“ (rojen in vzgojen v Gorici) z liberalno-italijanskimi načeli. Ker je pa grof sprevidel, da mu nič ne pomaga vsa reklama poluradnega „Mattina“ in njega hčerke „La Sera“ in da bi sijajno prepal pri volitvi, izjavil je dne 31. pr. m. v tukajšnjem židovskem glasilu, da odstopa od svoje kandidature, ker noče motiti edinosti med laškimi volilci. Danes pa, dne 3. t. m., razposlal je po pošti tri okrožnice na volilce, in sicer prinaša prva v „Corrieru“ priobčen program njegov, druga izjavo odstopa, v tretjej pa naznanja zopet svojo kandidaturo z novim programom, kateri je čuden in nerazumljiv ter se nikakor ne strinja s kavalirsko častjo. V tem najnovejšem programu hoče visokorodni grof vstreči vsem strankam in obema narodnostima; sedaj pravi tudi „... essere stato allevato e cresciuto in Friuli, e precisamente a Moraro“ (da je vzgojen in vzrastel v Furlaniji in to v Mararu). Kaj je torej pravo? Mi mislimo, da grof Attems v svoji mladosti ni bil razdeljen v dve polovici!

Rešitev armenskega vprašanja. „Daily News“ javljajo iz Rima: Velevlasti se bavijo z načrtom, po katerem bi bilo možno rešiti armensko vprašanje, ne da bi se prelivala kri. Armeniji naj bi se dovolila avtonomija, toda ostala naj bi navzlic temu pod gospodstvom sultanovim. Toda gospodstvo sultanovo pripoznalo bi se le navidezno, pro forma, v tem, ko bi v resnici velevlasti vršile kontrolo nad upravo in bi prevzele garancijo za samostalnost Armenije.

Položaj v Carjemgradu. Carigranski dopisnik lista „Popolo romano“ poroča, da se odposlanci velesil sicer vedno še shajajo v posvetovanja gledé položaja, toda niso se zganili in protestovali, ko so turške oblasti obsodile marsikaterega Arme-nea, ne da bi mu bile mogle dokazati krivnjo. Odposlanci imajo v svoje varstvo vsak svoje spremstvo oboroženih mornarjev ter na ta način kažejo dovolj jasno, da ne zaupajo javni varnosti. Kako vendar naj bi se pomirilo ljudstvo v očigled takemu vzgledu? — Zastopnik Rusije v Carjemgradu hodi svojo pot; ne podpira niti stremjenja Francoske, ki je upnica celih 65% turškega državnega dolga in nasprotno dolguje Turčija Rusiji še 35 milijonov na odškodnini za vojno leta 1878. Rusija je baje

poslala še štiri torpedovke iz Bospora v Dardanele, da zabranijo evropskim ladijam uhođ, kajti poslednje da hočejo prodrati silo, ako bi se pojavili novi izgredi.

Vojna na Sudanu. Vse kaže na to, da so Angleži za sedaj ostavili vojevanje. To sledi popolnoma jasno iz okoliščin, da se indijske čete, ki so pri Suakinu, vrnejo v svojo domovino že v polovici tega meseca. Toda vrhovni poveljnik Kičener-paša se ni odrekel načrtu za prisvojitvev Sudana. Zahteva povišanja egipčanskega vojnega proračuna za 1,600,000 frankov, da more povzdigniti število egipčanske vojske na 15.000 mož ter z njo zgraditi železnico preko Dongole do Merania. Vojni proračun egipčanski je določen londonskim dogovorom na 26 milijonov, zato se se bode povišanju upirala ta ali ona država. A tudi egipčansko ministerstvo se protivi omenjeni zahtevi. — Osvojeno provincijo Dongola je razdelila egipčanska vlada v dva okrožja. Uprava je v vojaških rokah.

Priprave Italije za vojno v Afriki. Iz najnovejših poročil posnemamo: Kljubu vsemu oficijoznemu oporekanju, potrjuje iz Neapelja došla vest, da se Italija pripravlja na nadaljevanje vojne proti Meneliku. Ta vest se glasi: V vojaških krogih, sosebno pa v kadru za Afriko, zagotavljajo, da je došlo poveljništvu kadra in parobrodni družbi povelje, da bodita pripravljena v kratkem odposlati osem bataljonov v Afriko. Štirinajst dni po odhodu prvega oddelka vojakov mora biti vse pripravljeno, da se odpošlje še 60.000 mož.

Različne vesti.

Volilcem v mestu in po okolici. Iz volilnih list je razvidno, da je izpuščenih mnogo naših volilcev. Pozivljamo torej vse dotičnike, ki izpolnjujejo pogoje, ki jih predpisuje zakon za pridobitev volilnega prava, naj takoj store svojo dolžnost in naj reklamujejo svoje, vsakako najdragoceneje državljansko pravo. To pa store tem lože, ker jim ne treba drugega nego da se obrnejo do dotičnega odvetnika, kakor je razvidno iz notice, prijavljene na drugem mestu. Naši volilci naj se nikar ne udajajo fatalizmu, češ: saj je vsejedno! Ne, ampak pomislijo naj, da volitve lahko izpadejo take, da se bodo glasovi slovenskih poslancev, oziroma svetovalcev tehtali zlato vago in utegne to pot prvič nastati tako razmerje, da bodo naši zastopniki res mogli kaj doseči za svoje volilce! Po tem more razsoditi vsakdo naših volilcev, kako nujno potrebno je, da na letošnjih volitvah vsakdo stori svojo dolžnost.

Za volitve. Slovenskim volilcem v mestu in okolici naznanjamo, da se jim je radi reklamacij obrniti:

za VI. in IV. okraj (Rojan, Greta, Barkovlje, Kontovelj, Prosek in sv. Križ) do odvetnika dra. Gustava Gregorina, Via Molin piccolo št. 3;
za III. in V. okraj (Vrdela sv. Ivan, Škorčlja, Opčine, Bane, Trebče, Padriči, Gropada in Bazovica) do odvetnika dr. Mateja Pretnerja, Corso, piazzetta S. Giacomo št. 1;
za I. in II. (Škedenj, sv. Mar. Magdalena zgornja in spodnja, Rocol, Kjadin, Lonjer Katinara) do odvetnika dra. Otokarja Rybařa, Via S. Spiridione št. 3;
za mesto pa po abecednem redu in sicer od A—G do odv. dr. Gustava Gregorina; od H—P do odv. dr. Mateja Pretnerja in od R—Z do odv. dr. Otokarja Rybařa.

Mestni svet tržaški je imel, kakor že javljeno, predsinočnem svojo XXVIII. letošnjo javno sejo. Prisotnih je bilo 33 svetovalcev, predsedoval je župan dr. Pitteri. Po odobrenju zapisnika XXVII. seje je priobčil župan, da je uložil svetovalec Gorup pismeno izjavo, s katero ponavlja, da polaga svoj mandat kakor občinski svetovalec.

Svetovalec dr. Mompurgo je interpeloval, zakaj se mestna delegacija ni ozirala na predlog zdravstvenega odseka ter je imenovala sekundarijem tujega zdravnika namesto kakenga tržaškega. Župan je odgovoril, da imajo odseki le nasvetovalen glas, torej ni dovoljena pritožba proti delegaciji.

Zatem je svetovalec Dollenz interpeloval o zgradnji javnih pralnic v Barkovljah in Rojanu in kako je kaj s pokrivanjem potoka v Rojanu. Nadalje se je pritožil, da mestna delegacije še ni izvela nekaterih sklepov mestnega sveta, n. pr.

sklepa o uvedanju plinove razsvetljave na cesti v Barkovlje. Zdravstveni referent je odgovoril, da stvar glede pralnic proučuje odsek in da ista kmalu dozori.

Slednjič je interpeloval še svetovalec dr. Geiringer glede podaljšanja vodovoda pri sv. Ivanu po načrtu nadzornika Tschubula in potem je pričela razprava o odstopu zemljišča čraruju, da se zgradi justična palača. Ker ni bilo možno doseči potrebne večine dveh tretjin, je odložil župan ta predmet na prihodnjo sejo, vsprejemši zajedno predlog svetovalca Luzzatta, da naj se izjavi finančni odsek o tej stvari. Konečno je zbor odobril brez razprave obračun mestne uprave za leto 1895. ter prekoračenja nekaterih kreditov in dovolil nekatere dodatne kredite. Ob 9. uri je župan zaključil sejo.

Poveljnik c. kr. mornarice, baron Sterneck, se je odpeljal z Dunaja v Št. Jurij na Koroškem, kjer se poroči s svojo nečakinjo, udovo baroneso Sterneckovo.

Imenovanje. C. kr. više dež. sodišče v Trstu podelilo je izpraznjeno mesto jetničarja pri zaporih deželnega sodišča kancelistu okrožnega sodišča v Taboru, Karlu Čermaku.

Beseda o naših bojih. Pišejo nam: Čudne reči se gode v Trstu. Klerikalni list devlje v en koš „Edinost“ in „Piccolo“, liberalci devljejo v en koš Slovence in klerikalce, Slovenci pa devljejo v en koš laške klerikalce in liberalce. Kdo ima prav: ali Slovenci, ali laški klerikalci, ali liberalci? Če vprašamo vsakega posebe po vzrokih, vsakdo nas uverja, da je pravica na njegovi strani. Na svetu je že tako, da osebi, o kateri mislimo, da nam je nasprotna, podtikamo slabe namene. Ne gledamo na nje temperament, niti na okolnosti, v katerih živi, niti na splošne razmere. Liberalci očitajo klerikalcem in Slovcem: temo, verige in palice, dasi je nepobitna istina, da je krščanstvo prineslo človeštvu — svobodo! Zlasti Slovenci so po mojem menenju prvi svobodnjaki, ker zahtevajo takega šolstva, ki bode ljudstvo res dovajalo do luči, do razumnosti! Mračnjaki in temnjaki so pa oni, ki jih vsemi mogočimi sredstvi ovirajo na poti do luči, do svobode.

Tudi laški klerikalci delajo veliko krivico, ker so prenagli in nepremišljeni v svoji sodbi o slovenskem časopisu, ker ne poznajo tega časopisa in ker nečejo pojmiti, da ima to časopisje veliko širšo nalogo, nego pa laško klerikalno. Laškemu časopisju ne treba braniti laške narodnosti, ker ista uživa že vsa prava, slovensko časopisje pa mora braniti slovensko narodnost. Ravno zato, ker je moč časopisja velika, morali bi biti laški klerikalci previdni v svoji sodbi. Mesto da kar pavšalno vpijejo: na ogenj žnjimi! naj bi raje ljubeznijo zbirali okolo sebe vse, kar je pripravljeno, da pobija brezverstvo in nemoralnost.

Tudi mi Slovenci nemojemo, ker smo preobčutljivi, ker le preradi tožimo in tarnamo, mesto da bi bili pogumni in srčni. Ali naj zapustimo pot pravice in ljubezni, ker nas laški klerikalci krivo sodijo? Tudi mi se moramo prepričati o namenih drugih ljudi, predno sodimo. Vztrajajmo pogumno na strani pravice do ljubezni: pa pogumno do smage za rod, dom in cesarja!

(Mi smo že dovoljno podprli svojo sodbo o izvestnih laških duhovnikih. Saj govore za nas — fakta. Ured.)

Nerazumljivo. Piše se nam: Nekateri Gretarji so na glasu kakor pravi pravcati odpadniki našega naroda; oni pošiljajo svoje otroke večinoma v laški otroški vrt in v laške šole; oni nabirajo podpise, oziroma se podpisujejo na prošnjo za uvedenje laške propovedi v Rojano; oni so se pokazali take o raznih prilikah, osobito pa o volitvah; oni, akoravno vsi sami Slovenci, se radi ponabijo z laškim „il si“, kar jih dela uprav smešne karikature v irendentarskih rokah. Ali čudno in nerazumljivo: oni isti so, ki se otrsajo vsemi štirimi, ako jim očitaš njih zaslepljenost, ako jim poveš, kaj da so, ali vsaj zakaj da jih svet drži!!!

Evo dokazov: Bil sem v gostilni. Slučajno je prišel k meni neki gretarski „Italijan“, ki me je pozdravil z — „dober dan“! Čudom sem se čudil, kako da me bivši član „società corale“ pozdravlja v slovenskem jeziku. Zapel sem se v popovor in ga vprašal brez ovinkov, kako da se počutijo gretarski „Italijani?“ On se je počel izgovarjati, da on ni Lah in da sploh na Greti ni

Lahov in tudi ne „cikorjašev“, ampak da oni so vsi Slovenci!! ali da morajo držati z magistratom, ker imajo potrebo od njega! Povedal sem mu, da, ako jim magistrat kaj da, morajo krvavo zaslužiti, in da magistrat jih le zato jemlje v delo, ker Lah niso sposobni za taka težavna dela. Ako so pa že prodali telesne moči za „svoje“, po magistratu le vrnjene jim novce, pa naj ne prodajo vsaj tudi svojega in svojih dedov jezika in naroda; pomislijo naj, da niso oni tu zaradi magistrata, ampak, da je magistrat zaradi njih itd. In razšla sva se (vsaj jaz tako mislim) popolnoma sporazumljena.

Govoril sem z gretarsko deklino. Vprašal sem jo, da-li zna slovenski? Ona mi je trdila istotako, da Gretarji so vsi Slovenci, samo da so nekateri, ki trgujejo se svojo narodnostjo in dostavila je, da takih iz mečk v imajo vsi narodi, da pa radi par izdajalcev naroda ni treba dolžiti mase, katera je in ostane — slovenska!

Ne razumem, zakaj se torej dotični Gretarji pustijo zasramovati, „zakaj ne pokažejo očitno svoje barve?“ Pokažite se javno in osramotite vse one, ki slabo govorijo o vas! *Nebodigatreba.*

Zadruga pekovskih in sladstičarskih delavcev bode imela v nedeljo dne 8. novembra ob 11 uri predpoludne v vrtu „Buon Istriano“ ulica Pondares št. 2, svojo skupščino nastopnim dnevnim redom: 1. Obrazložba ustanovnega odbora. 2. Izvolitev predsedništva in revizorjev. 3. Vpisovanje.

Obletnica smrti carja Aleksandra III. Dne 1. t. m. bila je v kapeli ruskega odposlanstva na Dunaju služba božja za pok. carja Aleksandra III. Od diplomatov je došel k tej ceremoniji samo zastopnik Bolgarske. — S Cetinja poročajo: Danes (1.) je bil v metropolitani cerkvi „requiem“, ker je danes druga obletnica smrti carja Aleksandra III. Prisotni so bili vsi člani obitelji knežev, ministri, dostojanstveniki in osobe ruske legacije.

Črnogorska dvorna lekarna v Trstu. Knez Nikola I. črnogorski je imenoval dekretom od 16. oktobra t. l. tukajšnjo lekarno Serravallo dobaviteljico za knežji dvor na Cetinju.

Pomiloščenje. Te dni je Nj. Vel. cesar pomilostil nekega kaznenca, zaprtega v kaznilnici Karthaus na Češkem, kateri kaznenec je bil zaradi umora obsojen na dosmrtno ječo. Imenuje se Ignacij Schön ter je sedaj 57 let star. Obsodilo ga je okrožno sodišče v Olomucu dne 20. julija 1872. Schön je bil v kaznilnici 24 let in 3 mesece. Njegovo vedenje je bilo povsem pohvalno. Delal je v tkalnici in bil je tako marljiv, da je sedaj, ko je pomiloščen prišel na svobodo, dobil seboj nekaj preko 700 glđ.

Poskušen samomor. Sinoč je skočil v morje blizu Miramara 24letni brezposelni Gustav Fiala, rodno iz Moravske. Prej si je bil narezal žilo na roki. Ribiči so ga rešili; zdravnik z zdravniške postaje ga je poslal v bolnišnico. Fiala je brčkone iskal smrt, da se izogne bēdi.

Vremensko proročanje za mesec november. Mathieu de la Drôme proročuje: Od 1. do 5. mrzlo. Slaba doba o mlaju (od 5. do 12.) Dež in veter od 5. do 10. Posebno hudi dnevi za mornarico. Brodarsenje ob obrežju težavno. Temperatura zelo nestanovitna. — Na Jugu lepo vreme o prvem kraju, t. j. od 12. do 20. Močen veter na severnem morju in oceanu dne 14. in 15., na sredozemskem dne 18. — Mraz o polni luni, t. j. od 20. do 28. Lepo vreme v deželah ob sredozemskem morju. Ocean in severno morje razburjeno, sredozemske jako živo proti koncu te dōbe. — Nevarna dōba za mornarico o zadnjem kraju, t. j. od 28. novembra pa do 4. decembra. Dež, veter in sneg se zamenjujejo. Skoro po vsej Evropi zlo vreme, sosebno po planinah. Silen, jako nestalen veter po vseh notranjih morjih in na oceanu dne 28. in 29. — V obče mesec zelo nestalen. Bati se je nezdgod na morje, sosebno na oceanu in severnih morjih Evrope.

„Sic transit gloria mundi“. Tako vsklika „Obzor“ na grobu stare „Presse“ in nastavlja: Prestal je izhajati eden izmed najstarejših avstrijskih dnevnikov, dunajski stara „Presse“. Osnovalec je bivši pek Ljudetih Zeng in jo vodil tako spretno, da je ta list v kratkem zavzel prvo mesto med vsemi avstrijskimi listi. Tedaj je „Presse“ bila vplivna in važna ter je nje glas mnogo veljal. Dasi je nosila na čelu geslo: „Gleiches Recht für Alle“, jednako pravo za vse, bila je vendar krivična in okrutna nasproti avstrijskim Slovanom.

Ko sta jo bila ostavila urednika M. Etienne in dr. Friedländer ter osnovala drug list „Neue Freie Presse“, ki je podedoval sovraštvo proti avstrijskim Slovanom, bil je to za staro „Presse“ hud udarec. Od takrat je jela hirati in propadati in ji ni pomagala niti okolščina, da se primaknila k vladnim jaslam in postala reptilom raznih vlad. Odkar je „Presse“ postala oficijozen list, čital je ni nihče več izven onih, ki so morali. Grof Badeni jo je poskusil reformirati ter je poslednji čas izhajala po trikrat na dan, toda navzlic vsej subvenciji ni se mogla obdržati. Sojeno je bilo grešnici, da mora umreti.

Nezgod. Pri Škedenju, kjer pripravljajo zemljišče za zgradnjo plavžev, je včeraj zasulo 20letnega italijanskega delavca Atilija Candiolijsa. Mladenč je bil toli nepreviden, da se ni umaknil, ko so njegovi tovariši odskočili, opazivši nevarnost. Zasutega so naglo izkopali in nekdo je hitel k sv. Jakobu po zdravnika. Le-ta je konstatoval, da na ponesrečenem ni videti nikakoršnega poškodovanja, toda da mu je teža zemlje brčkone pretlačila drobje, kajti nesrečniku je crljala kri iz ust. Dal ga je prepeljati v bolnišnico.

Obiteljska žaloigra. Iz Pečuha javljajo: Tukajšnji zasebnik Franjo Smarda je živel s svojo ženo v večnem sporu in je bil obče znan kakor nasilnik, ki je trdosrčno ravnal s svojo soprogo in petero svoje dece. Nedavno je odšel iz Pečuha in nekoliko dni zatem je došlo od njega pismo, v katerem se je zagrozil, da se skoro vrne, da umori ženo in otroke. Res se je vrnil. Svojo ženo je našel baš pri vodnjaku. Ne da bi bil spregovoril besedice, planil je nanjo in ji zabodel nož v prsi. Zatem je razparal trebuh samemu sebi in se dvakrat globoko ubol v prsa in želodec. Ostal je na mestu mrtev, žena utegne okrevati.

Najdragoceniša zibelj je ona, v kateri leži Olga, hčerka ruske carske dvojice. Ta zibelj je dar ruske carice-udove. Krasoto te zibeli opisujejo, kakor se opisuje le v bajkah, govorečih o delu vil in nadzemskih stvorov. Odičena je biseri in dragim kamenjem. Nad glavo deteta sije zlata, sijajnim kamenjem odičena krona, katero drži dva angelja.

Telesna kazen v — Berlinu. Najviše berlinsko upravno sodišče razglasilo je te dni tole interesantno razsodbo glede nekega učitelja, katerega so tožili, da je pretepel jednega svojih učencev. Prusko sodišče je sodilo: Brez dvoma ima učitelj pravo, da telesno in občutno kaznuje svoje učence, in to toliko v šoli, kolikor izven nje, kajti učenec je tudi izven šole pod šolsko disciplino. To pravo imajo tudi duhovni kakor veroučitelji. Učiteljeva kazen more postati samo tedaj predmetom kazenskega postopanja, ako je ta kazen povzročila na telesu učenčevem vidnih in teških poškodovalj. Take poškodovanja pa so le ona, ki stavljaajo učenčevo zdravje ali življenje v nevarnost. Modre, malo otečene proge (takozvane „klobase“) pa ne spadajo med taka poškodovanja, kajti povzročuje jih vsaka občutna telesna kazen.

Opozorjamo na oglas „Mejnarodni panorama“ na četrti strani — serija jako zanimiva.

Loterijske številke, izžrebane dne 4. t. m.:
Brno 37, 9, 36, 33, 46.

Skok — tu in tam! Jedva je za hip pogledal izza oblačnih zaves zlatosojni Svantevit, skočil sem izpod Škutove skale iznova v svet! Zavrtivši se okrog Kozlovega Brda, na katerem je stal grad Tolminskih grofov, obrnil sem se zopet proti zapadu, na vztočno vznožje Kolo vrata ter se prepričal, da se Volčanje še vedno prepirajo s Tolminci zaradi — soluca! Prvim prišije namreč na vse zgodaj izza Goriškega Semernika, da morajo na polje, dočim Tolminska „gospōda“ še v senci spava; popoldne pa obseva zopet poslednje, a onim je že davno utočila za gorē. Vsakakor pa so oboji, Volčanje in Tolminci, v tem pogledu na boljem, nego-li Čezsočanje: le-ti — od Vseh Svetnikov do Svečnice — ne vidijo soluca drugače, kakor na onostran na Rombonu, zato sem jim svetoval, da bi obesili ondu veliko zrcalo, ki bi jim odsevalo tja v senčno vznožje Polovnikovo! Ker se nisem čutil poklicanega za romanje na Mengero, skočil sem ob tristoletnem studencu Volčanskem kar naravnost v Ročinj, ne da bi krenil ni na desno ni na levo, t. j. gori na Srednje, da bi pogledal v laški Videm, ali pa preko Mosta pri Sv

Privezavši si dušo z mastno rebulo pri pevo-
vodnem Mihetu, švignil sem mimo Deskel in Go-
ranjevasi v P l a v e, katerih most, kakor sem vam
poročil že izpod Rombona, je „splaval po vodi“. Poklonivši se ondu brdki hčerki cestogradnega g.
Konjedica, dospel sem, kakor bi kihnil, pod S v.
Goro in akozi Solkan in hvala Bogu, brez
zamudnega ustavljenja pri rebulotočnem Fonu, v
„avstrijsko Nizzo“ t. j. v dolgočasno Gorico.

Čez leto dni (zakaj baš čez leto dni? —) sešla sta se Feodora in Franjo na grobu Emerihovem (kako romantično! — kako efektivno za — čitateljce!!!). Franjo jo je prosil roke, a ona — — mu jo je odbila, dasi ga že deset let ljubi, dasi se že najmanjsto leto ubija z nentešeno strastjo!!

Roman bi bil veliko bolj umesten v „Dom in Svetu“, ki je glasilo odrasle mladine, kakor v „Lj. Zvonu“, ki bodi glasilo inteligence slovenske, katere naj se navadi že vendar jedenkrat brati dobre in zrele spise. Dočim prečitava nekritična masa z največjo naslado tako romantično-idealno zmes, odrivati jo mora vsak estetično naobražen človek s protestom.

	danes	včeraj
Dražavni dolg v papirju	101.25	101.90
" " v srebru	101.25	101.15
Avstrijska renta v zlatu	122.50	122.15
" " v kronah	101.20	101.20
Kreditne akcije	367.25	369.
London 10 let.	119.70	119.70
Napoleoni	9.52	9.52 1/2
20 mark	11.74	11.74
100 italij. liv.	44.45	44.45

10 nov.

ordinira predpoludne od 11. do 1. pop.
popoludne " 3. " 4. "

Trst, Via Riberge, 21 in Piazza Vecchia st. 2
Zaloga pohištva in tapetarij vseh slogov, lastnega izdelka. Bogato skladišče ogledal in vsakovrstnih slik. — Na zahtevanje ilustrovan cenik zastoj in franco. Naročeno blago stavlja se parnik, ali na železniško postajo, ne da bi za to računil stroške.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“, Izdavatelj in odgovorni urednik: **Fran Godnik**. — Tiskarna Doleuc v Trstu.